

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๓

ลักษณะ ๓ คำพิพากษาและคำสั่ง

ดร. จิตฤดี วีระเวสส์

รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๕

การอ่านคำพิพากษา

มาตรา ๑๘๒ บัญญัติว่า “คดีที่อยู่ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ถ้ามีคำร้องระหว่างพิจารณาขึ้นมา ให้ศาลสั่งตามที่เห็นควร เมื่อการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้พิพากษาหรือสั่งตามรูปความ

 ให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผยในวันเสร็จการพิจารณา หรือภายในเวลาสามวันนับแต่เสร็จคดี ถ้ามีเหตุอันสมควร จะเลื่อนไปอ่านวันอื่นก็ได้ แต่ต้องจกรายงานเหตุนั้นไว้

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

 เมื่อศาลอ่านให้คู่ความฟังแล้ว ให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้ ถ้าเป็นความผิดของโจทก์ที่ไม่มา จะอ่านโดยโจทก์ไม่อยู่ก็ได้ ในกรณีที่จำเลยไม่อยู่ โดยไม่มีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ก็ให้ศาลรอการอ่านไว้จนกว่าจำเลยจะมาศาล แต่ถ้ามีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ให้ศาลออกหมายจับจำเลย เมื่อได้ออกหมายจับแล้วไม่ได้ตัวจำเลยมาภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันออกหมายจับ ก็ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าโจทก์หรือจำเลย แล้วแต่กรณี ได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

 ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องเลื่อนอ่านไปโดยขาดจำเลยบางคน ถ้าจำเลยที่อยู่จะถูกปล่อยให้ศาลมีอำนาจปล่อยชั่วคราวระหว่างรออ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

มาตรา ๑๘๘ บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป”

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๑. ศาลต้องอ่านคำพิพากษาในศาลต่อหน้าคู่ความ โดยเปิดเผย

คำว่า “คู่ความ” ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๑๕) หมายถึง โจทก์ฝ่ายหนึ่งและจำเลยอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วน “จำเลย” ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๓) หมายถึง บุคคลที่ถูกฟ้องยังศาลแล้ว โดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

↪ ดังนั้น ทนายจำเลยจึงมิใช่จำเลยหรือเป็นคู่ความในคดีอาญา ทนายจำเลยหาอาจจะอ้างว่า การที่ศาลไม่แจ้งวันนัดฟังคำพิพากษาให้ทนายจำเลยทราบ เป็นพฤติการณ์พิเศษที่มีเหตุสุดวิสัยทำให้ทนายจำเลยไม่อาจยื่นอุทธรณ์/ฎีกาภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหาได้ไม่ (ฎีกาที่ ๑๐๑๕/๒๕๔๑, ๑๐๑๓๓/๒๕๕๘ และคำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๓๐๓๒/๒๕๔๖)

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๒. เมื่อศาลออกหมายนัดให้จำเลยมาฟังคำพิพากษาแล้ว จำเลยไม่มา โดยมีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ศาลจะออกหมายจับจำเลยเพื่อเอาตัวมาฟังคำพิพากษา และเมื่อเกิน ๑ เดือน นับแต่วันออกหมายจับแล้วยังไม่ได้ตัวมา

↪ ศาลอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยได้ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งวันนัดฟังคำพิพากษาครั้งต่อไปให้จำเลยนั้นทราบอีก (ฎีกาที่ ๖๔๐๓/๒๕๕๕ และที่ ๖๕๘๒/๒๕๕๐)

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

● **หมายเหตุ** เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมไม่มีเหตุที่จะเพิกถอน (ฎีกาที่ ๒๒๒๘/๒๕๔๔)

❖ **ฎีกาที่ ๕๑๘๑/๒๕๕๕** ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ วรรคสอง บัญญัติให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผย ก็โดยมีจุดมุ่งหมายให้คู่ความได้ทราบคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพื่อใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกา คดีนี้ ศาลชั้นต้นได้สวมหมุดฟ้องเสร็จแล้วนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ เวลา ๙ นาฬิกา เมื่อถึงวันนัด ศาลชั้นต้นจดยการกระบวนพิจารณาว่า นัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งวันนี้ ผู้รับมอบฉันทะทนายโจทก์มาศาล ส่วนจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้โจทก์ฟังแล้ว โดยมีผู้รับมอบฉันทะทนายโจทก์ลงลายมือชื่อไว้มิได้โต้แย้งทันทีว่าการอ่านคำพิพากษาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร ซึ่งต่อมาโจทก์อุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่าคดีโจทก์มีมูล แสดงให้เห็นว่าโจทก์ทราบคำพิพากษาของศาลชั้นต้นแล้ว จึงต้องถือว่าการอ่านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีเหตุที่ศาลจะเพิกถอนกระบวนพิจารณาอ่านคำพิพากษาดังกล่าว

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๓. หากการส่งหมายนัดให้จำเลยมาฟังคำพิพากษาไม่ชอบ ศาลออกหมายจับและอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยไม่ได้

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๓๕๘/๒๕๕๑ จำเลยทั้งสองใช้บ้านเลขที่ตามฟ้องเป็นสถานที่สำหรับเก็บ ยางรถยนต์เก่า โดยไม่มีผู้ใดพักอาศัยอยู่เลย แม้จำเลยที่ ๒ จะมีชื่ออยู่ในทะเบียน บ้านตามฟ้อง แต่จำเลยที่ ๒ ก็ได้อยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยที่ ๑ ที่บ้านเลขที่ ๓๕๕๘/๑๗-๑๘ จังหวัดปทุมธานี จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ใช้บ้านเลขที่ตามฟ้องเป็น สถานที่อยู่อันเป็นแหล่งสำคัญอีกแห่งหนึ่งด้วย กรณีต้องถือว่าจำเลยทั้งสองมี ภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านเลขที่ ๓๕๕๘/๑๗-๑๘ การที่ศาลชั้นต้นส่งหมายนัดฟัง คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้แก่จำเลยทั้งสองที่บ้านเลขที่ตามฟ้อง และคดีมีเหตุผล เชื่อได้ว่าจำเลยทั้งสองยังไม่ทราบนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ เมื่อจำเลยทั้ง สองไม่มาศาล ย่อมไม่อาจถือได้ว่าจำเลยทั้งสองได้ทราบคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และถือไม่ได้ว่าศาลชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้จำเลยทั้งสองฟังโดย ชอบแล้ว ศาลฎีกาชอบที่จะเพิกถอนเสียตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

หมายเหตุ ศาลชั้นต้นต้องแจ้งวันนัดฟังคำพิพากษาให้แก่ผู้ร้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ ทราบด้วย มิฉะนั้นจะเป็นการไม่ปฏิบัติตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ฎีกาที่ ๒๓๗๙/๒๕๖๖ ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้บังคับ จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ แต่ศาล ชั้นต้นมิได้แจ้งวันนัดให้ผู้ร้องมาฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้น และ ไม่ได้อ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ผู้ร้องฟัง อันเป็นการไม่ปฏิบัติ ตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ และกระทบต่อสิทธิในการ อุทธรณ์ของผู้ร้อง ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษาคดีโดยมิได้มีคำสั่ง ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน ...

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๓. คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และยังไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฎีกาของคู่ความ กรณีต้องยื่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นดำเนินการอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ผู้ร้องฟังตามกฎหมาย หากผู้ร้องอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีส่วนแพ่งอย่างไร ให้ศาลชั้นต้นรวบรวมถ้อยคำสำนวนส่งศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เพื่อพิจารณาพิพากษาใหม่ตามรูปคดี ตามป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบมาตรา ๒๒๕

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๔. คำพิพากษาที่ศาลอ่านแล้ว
ย่อมมีผลนับตั้งแต่วันที่ศาลได้
อ่าน โดยเปิดเผยเป็นต้นไป มิได้
หมายความว่าคดีถึงที่สุดเมื่อใด

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๘๕๘/๒๕๖๔ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๘
บัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่
ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป แต่มิได้
บัญญัติวิธีพิจารณาไว้โดยเฉพาะว่าคดีถึงที่สุด
เมื่อใด ต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ มาใช้บังคับ
เท่าที่จะพอใช้บังคับได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๔๐๓/๒๕๖๕ ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลย
เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๐ จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์ภายใน
วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ แต่จำเลยไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ภายใน
กำหนด ย่อมถือว่าคดีถึงที่สุดแล้วตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗
ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ การที่ศาลชั้นต้นยังไม่ได้ออก
หมายจำคุกจำเลยตามคำพิพากษาเพราะจำเลยหลบหนี
และออกหมายจับจำเลยเพื่อติดตามจับกุมตัวจำเลยมารับ
โทษตามคำพิพากษา เป็นขั้นตอนในการบังคับคดีตามคำ
พิพากษา หากทำให้คดียังไม่ถึงที่สุดไม่

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๒๕/๒๕๕๘ ขณะที่ศาลฎีกาส่งคำพิพากษาไปให้ศาลชั้นต้นอ่านให้คู่ความฟังนั้น จำเลยที่ ๑ ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดราชบุรี ส่วนจำเลยที่ ๒ ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลางคลองเปรม การที่ศาลชั้นต้นส่งคำพิพากษาศาลฎีกาไปให้ศาลจังหวัดราชบุรีอ่านให้จำเลยที่ ๑ ฟังก่อน แล้วจึงอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ ๒ ฟังจึงเป็นการอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ ๒ โดยชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ แล้ว ...

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

... จำเลยที่ ๒ จะกล่าวอ้างว่าการที่ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ ๑ ฟังย่อมมีผลถึงจำเลยที่ ๒ ด้วยไม่ได้ เพราะขณะนั้นศาลชั้นต้นยังไม่อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ ๒ ฟังโดยเปิดเผย ทำให้จำเลยที่ ๒ ยังไม่ทราบผลตามคำพิพากษาศาลฎีกา ทั้งศาลชั้นต้นก็ยังไม่บังคับคดีจำเลยที่ ๒ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาแต่อย่างใด เมื่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๘ บัญญัติเพียงว่า คำพิพากษามีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาล โดยเปิดเผยเป็นต้นไป โดยไม่ได้บัญญัติวิธีพิจารณาไว้ โดยเฉพาะว่าคดีถึงที่สุดเมื่อใด ต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ มาใช้บังคับตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

๕. เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยตามกฎหมาย ต้องถือว่าได้อ่านคำพิพากษานั้นโดยชอบแล้ว

 การที่ศาลมาอ่านคำพิพากษาให้จำเลยฟังอีกครั้งหนึ่งเป็นเพียงให้จำเลยทราบเนื้อหาในคำพิพากษาเท่านั้น หากได้มีผลทำให้ยึดอายุอุทธรณ์/ฎีกาไม่ (ฎีกาที่ ๒๗๖/๒๕๐๔ (ปชญ))

การอ่านคำพิพากษา (ต่อ)

หมายเหตุ กฎหมายมิได้บังคับว่าศาลต้องอ่านคำพิพากษาให้จำเลยทุกคนฟังพร้อมกัน

 หากศาลอ่านคำพิพากษาให้จำเลยคนใดฟังแล้ว และจำเลยคนนั้นมิได้อุทธรณ์/ฎีกาภายในระยะเวลา ๑ เดือน นับแต่วันที่ศาลได้อ่านคำพิพากษาให้ฟัง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลขยายให้ จำเลยนั้นย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์/ฎีกา (ฎีกาที่ ๖๘๘/๒๕๒๖)

เหตุยกฟ้อง

มาตรา ๑๘๕ บัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดก็ดี การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้ว ก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษก็ดี ให้ศาล ยกฟ้อง โจทก์ปล่อยจำเลยไป แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิด และไม่มีการยกเว้นโทษ ตามกฎหมาย ให้ศาลลงโทษแก่จำเลยตามความผิด แต่เมื่อ เห็นสมควรศาลจะปล่อยจำเลยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุด ก็ได้”

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

เหตุยกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง มีด้วยกัน ๔ ประการ

๑. จำเลยมิได้กระทำความผิด
๒. การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด
๓. คดีขาดอายุความ
๔. มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษ

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๑. จำเลยมิได้กระทำความผิด แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลก็ลงโทษไม่ได้ ต้องพิพากษายกฟ้อง
- กรณีจำเลยมิได้กระทำความผิด หมายความว่า มีความผิดอาญาเกิดขึ้น ซึ่งจากการสอบสวนและสั่งฟ้องมีพยานหลักฐานว่าจำเลยน่าจะเป็นผู้กระทำความผิดนั้น แต่เมื่อขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลแล้ว ปรากฏว่าจำเลยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด เช่นนี้ ศาลต้องยกฟ้อง

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๒. การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ถึงแม้ว่าจำเลยจะให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลก็ลงโทษไม่ได้ ต้องพิพากษายกฟ้อง
- การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด หมายความว่า มีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น โดยจำเลยเป็นผู้กระทำ และต่อมาจำเลยถูกฟ้อง เมื่อศาลพิจารณาเห็นว่า จำเลยได้กระทำการเช่นนั้นจริง แต่การกระทำนั้นไม่เป็นความผิด ฉะนั้น แม้จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลย่อมลงโทษไม่ได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๐๐/๒๕๖๔ จำเลยใช้เงินในบัญชีเงินฝากส่วนตัวของจำเลย หมุนเวียนระคนปนกับเงินของกิจการบริษัทฯ ทั้งเงินค่าสินค้าที่ลูกค้า โอนมาเข้าบัญชีจำเลย จำเลยได้นำไปใช้ในกิจการของบริษัทฯ มิได้ เบียดบังไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว การที่จำเลยมิได้ถอนเงินดังกล่าว ออกจากบัญชีเงินฝากของจำเลย ไปเข้าบัญชีเงินฝากของบริษัทฯ ไม่ได้ นำเงินดังกล่าว ไปลงบัญชีรายรับของบริษัทฯ และไม่ได้แจ้งให้โจทก์ ทราบว่าได้มีการ โอนเงินค่าสินค้านี้ดังกล่าวเข้าบัญชีเงินฝากของจำเลย นั้น ยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังว่าจำเลยเบียดบังเอาเงินจำนวนดังกล่าว ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว โดยทุจริต ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษา ยกฟ้องชอบแล้ว

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๔๖/๒๕๖๖ ปลอกกระสุนปืนเล็กกลขนาด ๗.๖๖ มม. **Russian** ๑ ปลอก ที่จำเลยมีไว้ในครอบครองนั้น เป็นปลอกกระสุนปืนที่ใช้ยิงไป แล้ว ทั้งโจทก์มิได้บรรยายฟ้องและนำสืบให้เห็นว่า จำเลยจะใช้ปลอก กระสุนปืนของกลางไปอัดหรือใช้ประกอบให้อยู่ในสภาพเป็นเครื่อง กระสุนปืนสามารถใช้อันตรายแก่ชีวิตหรือวัตถุได้ ดังนั้น ปลอก กระสุนปืนของกลางจึงไม่เป็นเครื่องกระสุนปืน การที่จำเลยมีไว้ใน ครอบครอง จึงไม่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ มาตรา ๕๕, ๗๘ วรรคหนึ่ง แม้จำเลยไม่ได้ฎีกาในปัญหาข้อนี้ ศาลฎีกาก็มีอำนาจ พิพากษายกฟ้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ มาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๒๖๕/๒๕๖๕ เซ็คพิพาททั้งสามฉบับมีดอกเบีย้อัตราร้อยละ ๑๘ ต่อปี รวมกับต้นเงินไว้ด้วย ซึ่งกฎหมายให้เรียกดอกเบี้ยได้ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ตาม พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ (๑) จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายตกเป็นโมฆะฟ้องบังคับไม่ได้ เซ็คพิพาททั้งสามฉบับจึงไม่ใช่การชำระหนี้ที่จะบังคับได้ตามกฎหมาย การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพ แต่คำให้การรับสารภาพของจำเลยไม่ตรงตามความเป็นจริงที่ปรากฏจากทางนำสืบของโจทก์ในการไต่สวนมูลฟ้อง จึงไม่อาจรับฟังคำรับสารภาพของจำเลยประกอบกับคำฟ้องของโจทก์หลงโทษจำเลย ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

...อีกทั้งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ให้อำนาจศาลในการพิจารณาคดีว่า ถ้าศาลเห็นว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ให้ศาลยกฟ้องปล่อยจำเลยไป ซึ่งการพิพากษาคดีดังกล่าวเป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง, ๒๒๕ ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ และ พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ แม้จะมีได้เป็นข้อที่ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาในศาลชั้นต้นก็ตาม

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๒.๑) ขณะฟ้องการกระทำของจำเลยเป็นความผิด แต่ระหว่างพิจารณามีกฎหมายใหม่ที่บัญญัติในภายหลังกำหนดว่าการกระทำความผิดดังกล่าวตามฟ้องไม่เป็นความผิดอีกต่อไป ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง แม้จะไม่มีคู่ความอุทธรณ์/ฎีกาในประเด็นนี้ก็ตาม (ฎีกาที่ ๒๘๘๖/๒๕๕๑)

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๑๑๔๓/๒๕๖๕ จำเลยกระทำความผิดเมื่อระหว่างวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. ป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๖/๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน “มาตรา ๗ ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้เป็น ไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนด โดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็น ไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็น ไม้หวงห้าม” และระหว่างการพิจารณาคดีของศาลฎีกา...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิเพื่อให้ไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่เป็นไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒ บัญญัติว่า “ให้ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๐๑, ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก, ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข, ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค, ส.ป.ก. ๔-๐๑ ช เป็นที่ดินซึ่งไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นไม้หวงห้าม

❖ ความตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับด้วย”

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... ไม้สักตามฟ้อง ๑๗๘ ท่อน ที่จำเลยทำไม้ และไม้สัก ๑๗๘ ท่อน ที่จำเลยมีไว้ในครอบครองนั้นเป็นไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดิน สารบัญทะเบียนที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งจำเลยได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวและจำเลยได้ปลูกไม้สักที่จำเลยเข้าไปทำไม้ โดยการตัดเป็นท่อน ๑๗๘ ท่อน และมีไว้ในครอบครอง ๑๗๘ ท่อน การกระทำของจำเลยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับไม้สักดังกล่าวข้างต้นจึงไม่เป็นความผิดฐานทำไม้สักโดยไม่ได้รับอนุญาตและฐานมีไม้สักอันยังมิได้แปรรูปไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๕๔ อีกต่อไป ตาม ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง และเมื่อฟังไม่ได้ว่าไม้สักของกลางเป็นไม้หวงห้ามจึงไม่อาจริบได้ ต้องคืนให้แก่เจ้าของ

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๗๕/๒๕๖๕ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๐ พ.ร.บ. ฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๒๘, ๒๙ แต่ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา ได้มี พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๔ (๑๕) ให้ยกเลิก พ.ร.บ. ฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ ป.ยาเสพติดท้าย พ.ร.บ. ดังกล่าวแทน ซึ่งตาม ป.ยาเสพติด ไม่ได้บัญญัติเรื่องผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหลบหนีจากการควบคุมหรือหลบหนีออกนอกเขตศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ให้ถือว่าหนีการคุมขังตามมาตรา ๑๕๐ แห่ง ป.อ. ดังเช่นที่บัญญัติไว้ตาม พ.ร.บ. ฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฯ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... ดังนั้น การที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหลบหนีจากการควบคุมหรือหลบหนีออกนอกเขตศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จึงไม่เป็นความผิดอีกต่อไป จำเลยพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดดังกล่าวโดยผลของ ป.อ. มาตรา ๒ วรรคสอง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้คู่ความไม่ฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง, ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๒.๒) โจทก์อุทธรณ์เกี่ยวกับจำเลยที่ศาลสั่งคดีไม่มี
มูลขึ้นมา หากศาลสูงเห็นว่ามิเหตุที่จะยกฟ้อง
สำหรับจำเลยที่ศาลสั่งมีมูลไปแล้ว ศาลสูงย่อม
สามารถพิพากษายกฟ้อง โจทก์สำหรับจำเลยที่ศาล
สั่งมีมูลไปแล้วได้ แม้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ จะบัญญัติ
ให้คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาดไปแล้วก็
ตาม

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๑๖๖๔/๒๕๕๕ แม้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ บัญญัติว่าคำสั่งของ
ศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด ซึ่งหมายถึงคู่ความไม่อาจอุทธรณ์ฎีกา
โต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้คดีมีมูลได้ แต่หากคดีขึ้นสู่การพิจารณาของ
ศาลฎีกา และศาลฎีกาเห็นว่าการกระทำของจำเลยที่ ๑ ตามทางใต้สวน
มูลฟ้องไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ศาลต้องพิพากษายกฟ้องตามมาตรา
๑๘๕ วรรคหนึ่ง เมื่อการกระทำของจำเลยที่ ๑ ตามทางใต้สวนมูลฟ้อง
ไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องโจทก์
สำหรับจำเลยที่ ๑ ในข้อหาฉ้อโกงได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่
เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม
ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๕๓๕๒/๒๕๖๔ บุคคลซึ่งจะมีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาลต้องเป็นพนักงานอัยการหรือผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๘ และผู้เสียหายหมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ ตามมาตรา ๒ (๔) การที่จำเลยอ้างสัญญาซื้อขายที่ดินระหว่าง จ. กับจำเลยเป็นพยานหลักฐานประกอบคำเบิกความของจำเลยในคดีแพ่ง อันอาจมีผลทำให้ จ. ซึ่งเป็นผู้เสียหายที่แท้จริงแพ้คดี โจทก์ (ผู้จัดการมรดกของ จ.) เป็นเพียงผู้เข้าเป็นคู่ความแทน จ. ในคดีแพ่ง มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้คดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลเสร็จ ไปแทนผู้ตายเท่านั้น โจทก์จึงมิใช่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดของจำเลย ทั้งมิใช่บุคคลผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ อีกด้วย...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

...ประกอบกับพยานหลักฐานในสำนวนไม่ปรากฏว่า คดีแพ่งดังกล่าวถึงที่สุด โดยศาลมีคำพิพากษาว่าสัญญาซื้อขายระหว่าง จ. กับจำเลยเป็นสัญญาปลอมดังข้อต่อสู้ของ จ. โจทก์ในฐานะทายาทและผู้จัดการมรดกของ จ. จึงมิใช่ผู้เสียหายที่จะมีอำนาจฟ้องจำเลยในคดีอาญาคดีนี้เพราะเหตุจากการที่จำเลยอ้างส่งสัญญาซื้อขายที่ดินระหว่าง จ. กับจำเลยเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งดังกล่าว และแม้คดีนี้ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วมีคำสั่งว่าความผิดฐานใช้เอกสารปลอมมีมูลความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๘ ให้ประทับฟ้องไว้พิจารณา และ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๐ บัญญัติว่าคำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... กรณีดังกล่าวเพียงแต่หมายถึงคู่ความไม่อาจอุทธรณ์ฎีกาได้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้คดีมีมูลได้ แต่เมื่อคดีขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๖ และศาลอุทธรณ์ภาค ๖ เห็นว่า โจทก์มิใช่ผู้เสียหาย คดีไม่มีมูลความผิดฐานใช้เอกสารปลอมตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๘ ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับความผิดฐานดังกล่าวได้ เพราะปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๒.๓) คดีอาญา ศาลจะลงโทษจำเลยตามที่คู่ความทำกันไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๑๐๑/๒๕๑๖ การที่ศาลจะลงโทษจำเลยฐานบุกรุกตามฟ้องได้นั้น จะต้องได้ความว่าจำเลยได้กระทำความผิดโดยได้ความมาจากพยานหลักฐาน หรือโดยจำเลยให้การรับสารภาพในกรณีที่กฎหมายไม่บังคับให้ต้องฟังพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพนั้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๖, ๑๘๕ วรรคสอง จะพิพากษาลงโทษจำเลยโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ได้ความตามคำทำในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง อันมิใช่ประเด็นข้อกล่าวหาในความผิดที่จะลงโทษจำเลยโดยตรงหาได้ไม่ เมื่อคดีนี้ไม่ปรากฏตามพยานหลักฐานหรือจำเลยรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดจริงตามฟ้อง จึงลงโทษจำเลยไม่ได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๓. คดีขาดอายุความ

คดีขาดอายุความ หมายถึง มีกฎหมายกำหนดไว้แล้วว่าถ้าความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ป.อ. มาตรา ๕๕ ซึ่งในแต่ละอนุมาตราจะระบุไว้ชัดว่าต้องได้ตัวจำเลยมาฟ้องยังศาลภายในกำหนดอายุความเท่าไร หรือในคดีความผิดอันยอมความได้ตาม ป.อ. มาตรา ๕๖

🔍 หากโจทก์ไม่สามารถนำตัวจำเลยนั้นมาฟ้องยังศาลได้ตามกำหนดอายุความดังกล่าว แม้จะได้รับความว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามข้อหาที่ฟ้องจริงก็ตาม ศาลไม่อาจพิพากษาลงโทษจำเลยได้ เพราะคดีขาดอายุความเสียแล้ว

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๓๙๙๗/๒๕๖๕ ความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม ป.อ. มาตรา ๓๙๐ ตามที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำเลยและศาลอุทธรณ์ภาค ๒ มิได้มีคำพิพากษาให้แก้ไขนั้น มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มีอายุความ ๑ ปี ตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ (๕) คดีนี้จำเลยกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ โจทก์ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑ เป็นเวลาเกิน ๑ ปี แล้ว จึงขาดอายุความ ซึ่งการจะลงโทษจำเลยตามที่ได้ความจากการพิจารณาก็จะต้องพิจารณาว่าคดีขาดอายุความหรือไม่ด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๒๗/๒๕๖๔ ท. และ ว. ซึ่งต่างเป็นผู้เสียหายจากการกระทำของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ตามที่โจทก์ทั้งสองฟ้องกล่าวหาว่าร่วมกันข่มขืนด้วยกำลังตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๓ มิได้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ภายใน ๓ เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ฟ้องคดีนี้ของโจทก์ทั้งสองย่อมขาดอายุความตาม ป.อ. มาตรา ๘๖ ด้วย ต้องยกฟ้องโจทก์ทั้งสองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๘๕ มาตรา ๔

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๖๕๐/๒๕๕๓ ในคืนเกิดเหตุ จำเลยร่วมกับพวกทำร้ายผู้ตายโดยใช้กำลังชกต่อย แม้จำเลยจะไม่มีส่วนร่วมในการฆ่าผู้ตายซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในภายหลัง แต่จำเลยก็ยังต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน แต่จากทางนำสืบของโจทก์ได้ความว่า ผู้ตายมีเพียงบาดแผลลักษณะถูกฟันและแทงด้วยวัตถุของแข็งมีคมได้รวมมข้างซ้าย ๑ แผล กับที่ด้านข้างแขนซ้ายเหนือข้อศอก ๑ แผลเท่านั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ตายมีบาดแผลอื่นที่น่าเชื่อว่าจะเกิดขึ้นจากการถูกจำเลยชกต่อยอีก เช่นนี้จำเลยจึงมีความผิดเพียงฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๑ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนจึงมีอายุความหนึ่งปีตาม ป.อ. มาตรา ๘๕ (๕) จำเลยกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๔ เป็นเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแล้ว คดีจึงขาดอายุความ ไม่อาจลงโทษจำเลยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๔. มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษ แม้จำเลยมิได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ไว้ ศาลยกขึ้นวินิจฉัยให้ได้ ไม่ถือเป็นการวินิจฉัยนอกสำนวน

📌 การมีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษ หมายความว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามฟ้องจริง แต่การกระทำดังกล่าวเข้าเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติว่าไม่ต้องรับโทษ เช่น การกระทำความผิดด้วยความจำเป็น หรือการพยายามหรือสนับสนุนการกระทำความผิดลหุโทษ

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๘๐๔๖/๒๕๔๒ ปัญหาว่าจำเลยกระทำผิดเพราะความจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขึ้นได้หรือไม่ แม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นต่อสู้ในข้อนี้ แต่เมื่อคดีมีเหตุที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษ ศาลฎีกามีอำนาจที่จะยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๓๔๘๖/๒๕๕๘ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๕ ประกอบมาตรา ๘๐ และ ๘๑ โดยโจทก์บรรยายฟ้องข้อ (ค) ว่า จำเลยทั้งสองกับพวกร่วมกันใช้กำลังประทุษร้าย โดยใช้ท่อนไม้และขวดขว้างใส่ผู้เสียหายทั้งสอง โดยมีเจตนาทำร้าย จำเลยทั้งสองกับพวกลงมือกระทำความผิดไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผลเนื่องจากผู้เสียหายทั้งสองวิ่งหลบหนีได้ทัน ทำให้ท่อนไม้และขวดไม่ถูกร่างกายของผู้เสียหายทั้งสอง โจทก์ไม่ได้บรรยายให้เห็นข้อเท็จจริงว่าหากจำเลยทั้งสองขว้างปาท่อนไม้และขวดถูกผู้เสียหายทั้งสอง ข่มเป็นที่คาดหมายได้ว่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหายทั้งสอง ได้อย่างแน่นอน อันเป็นองค์ประกอบความผิดของบทมาตราดังกล่าวมาด้วย ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

... ทั้ง โจทก์ไม่ได้บรรยายให้เห็นขนาดของขวดและไม้มาพอสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยทั้งสองเข้าใจข้อหาได้ดี ซึ่งหากขวดหรือท่อนไม้ขนาดไม่ใหญ่มากนักขว้างถูกผู้เสียหายทั้งสอง ไม่นั่นอนว่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจได้หรือไม่ ฟ้อง โจทก์ข้อ (ค) ดังกล่าวนี้นี้ จึงต้องแปลว่าเป็นการบรรยายฟ้องว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองอาจไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหายทั้งสอง ตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๑ ประกอบมาตรา ๘๐ และ ๘๑ เท่านั้น เมื่อการกระทำของจำเลยทั้งสองในข้อนี้เป็นการพยายามกระทำความผิด จำเลยทั้งสองจึงไม่ต้องรับโทษตาม ป.อ. มาตรา ๑๐๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๔.๑) แม้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ จะบัญญัติเฉพาะเหตุยกฟ้องเท่านั้น แต่ศาลฎีกา
วางแผนใช้อำนาจตามมาตรานี้ไปถึงกรณีที่จำเลยควรได้รับโทษน้อยลงด้วย

ฎีกาที่ ๒๒๐/๒๕๑๓ ผู้ตายค่าและตบตีจำเลยก่อน จำเลยจึงใช้มีดทำครัวซึ่ง
ยาวทั้งตัวและด้าม ๑ คืบ แทงผู้ตายไป ๑ ที แล้ววิ่งหนี ดังนี้ ยังถือไม่ได้ว่า
จำเลยมีเจตนาฆ่า เพราะข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่พอพียงว่าจำเลยได้เล็งเห็นผล
ของการกระทำของจำเลยว่าผู้ถูกแทงจะถึงแก่ความตาย จำเลยจึงมีผิดเพียง
ฐานฆ่าคนโดยไม่เจตนา และพฤติการณ์เช่นนี้ถือว่าจำเลยทำร้ายผู้ตายเพราะ
ถูกผู้ตายข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม ซึ่งแม้จำเลยต่อสู้ใน
คำให้การว่าทำโดยป้องกัน แต่เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าเป็นการกระทำโดย
บันดาลโทสะ ศาลก็ยกข้อบันดาลโทสะขึ้นอ้างเองได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

(๔.๒) คดีบางข้อหาที่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกาใน
ข้อเท็จจริง หรือยุติไปแล้ว หากคดีขึ้นมาสู่ศาล
สูงในบางข้อหาและศาลสูงเห็นว่าโทษตามข้อหา
ที่ยุติหรือที่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกานั้นหนักเกินไป
ไม่เหมาะสมกับสภาพความผิด ศาลสูงย่อม
แก้ไขให้เหมาะสมได้ ไม่ถือเป็นการวินิจฉัยนอก
อุทธรณ์/ฎีกา

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๕๒๐/๒๕๖๔ ความผิดฐานร่วมกันมีอาวุธปืนมีทะเบียนของผู้อื่นไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับใบอนุญาต และความผิดฐานร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่มีเหตุสมควร ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นเฉพาะโทษ เป็นการแก้ไขเล็กน้อยและยังคงโทษจำคุกกระทงละไม่เกินห้าปี ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง แต่เมื่อเป็นข้อเท็จจริงอันเดียวกันเกี่ยวพันกัน ศาลฎีกามีอำนาจยับยั้งขึ้นวินิจฉัยและลดมาตราส่วนโทษในความผิดฐานที่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ด้วย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๒๔๐/๒๕๖๕ คดีที่จำเลยฎีกาได้เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย แต่ศาลฎีกาเห็นว่าศาลล่างทั้งสองใช้ดุลพินิจลงโทษจำคุกก่อนลดโทษและเปลี่ยนโทษเป็นกักขังนั้นหนักเกินไป ศาลฎีกาชอบที่จะกำหนดโทษจำเลยเสียใหม่ให้เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งคดีได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๗๓๘๔/๒๕๔๘ แม้จำเลยที่ ๑ จะมีได้ฎีกาขอให้
รอกการลงโทษ แต่เมื่อคดีของจำเลยที่ ๑ ขึ้นมาสู่การ
พิจารณาของศาลฎีกา หากศาลฎีกาเห็นว่าศาลล่างทั้ง
สองลงโทษจำเลยที่ ๑ ไม่เหมาะสม ย่อมมีอำนาจ
ลงโทษจำเลยที่ ๑ ให้เหมาะสมแก่ความผิดตาม ป.วิ.อ.
มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕
โดยรอกการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยที่ ๑ ได้

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๕. ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ (ศาลอุทธรณ์
ภาค) หรือศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกเอาเหตุ
ประการใดประการหนึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา
๑๘๕ วรรคหนึ่ง ขึ้นมาพิจารณายกฟ้องเอง
ได้ แม้จำเลยจะมีได้ยกเอาเหตุนั้นขึ้นให้การ
ต่อสู้เป็นประเด็นไว้ก็ตาม

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

- ฎีกาที่ ๘๐๔๖/๒๕๔๒ ปัญหาที่ว่าจำเลยกระทำผิด เพราะความจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้ อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้หรือไม่ นั้น แม้จำเลยจะมีได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ แต่เมื่อคดีมี เหตุที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษหรือรับโทษ น้อยลง ศาลฎีกามีอำนาจที่จะยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๖. กรณีศาลพิพากษาลงโทษจำเลยในข้อหา ความผิดที่ยุติไปแล้ว หากคดีนั้นขึ้นไปสู่ ศาลสูงเพราะมีการอุทธรณ์/ฎีกา ศาลสูง พิพากษายกฟ้องได้หากเป็นข้อเท็จจริงอัน เดียวเกี่ยวพันกันกับข้อหาที่อุทธรณ์/ฎีกา ขึ้นมา (ฎีกาที่ ๒๓๕๑/๒๕๖๒)

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

- ฎีกาที่ ๑๑๕๕/๒๕๖๔ ความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากผู้ดูแลเพื่อการอนาจาร ตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกาของจำเลยในความผิดฐานนี้จึงเป็นการขัดต่อบทกฎหมายดังกล่าว แต่เมื่อศาลฎีกาวินิจฉัยพยานหลักฐาน โจทก์แล้วเห็นว่ายังมีข้อสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานกระทำชำเราผู้เสียหายที่ ๑ หรือไม่ และยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้แก่จำเลย ศาลฎีกาก็ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยในข้อหาความผิดฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากผู้ดูแลเพื่อการอนาจารด้วยเพราะเป็นข้อเท็จจริงอันเดียวกัน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

๓. การที่ศาลพิพากษายกฟ้อง โจทก์สำหรับจำเลยที่อุทธรณ์/ฎีกา หากเหตุที่ยกฟ้องนั้นเป็นเหตุในลักษณะคดี ย่อมมีผลตลอดไปถึงจำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์/ฎีกาด้วย (ฎีกาที่ ๗๐๘๖/๒๕๕๘)

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๔๐/๒๕๖๖ โจทก์แยกบรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งห้าร่วมกันเล่นการพนันไพ่ผสมสิบ และจำเลยทั้งห้าร่วมกันชุมนุมทำกิจกรรมและมั่วสุมกันเล่นการพนันภายในสวนไม่มีเลขที่ ซึ่งเป็นสถานที่แออัดในเขตพื้นที่ที่มีการประกาศกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินด้วยกัน ทั้งตามคำบรรยายฟ้องระบุการกระทำผิดของจำเลยทั้งห้าเป็นกรณีที่จำเลยทั้งห้าร่วมกันชุมนุมทำกิจกรรมและมั่วสุมล้อมวงเล่นการพนันไพ่ผสมสิบในคราวเดียวกัน การกระทำของจำเลยทั้งห้าตามฟ้องจึงเป็นความผิดกรรมเดียวกันผิดต่อกฎหมายหลายบท จึงต้องลงโทษจำเลยทั้งห้าฐานร่วมกันชุมนุมทำกิจกรรม หรือมั่วสุมตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒), ๑๘ ประกอบ ป.อ. มาตรา ๘๓ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา ๙๐ ...

เหตุยกฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๔๐/๒๕๖๖ ที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยทั้งห้าเป็นการกระทำหลายกรรมต่างกัน จึงไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา แต่เนื่องจากปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นเหตุในลักษณะคดีเกี่ยวกับการปรับบทลงโทษ ดังนั้น แม้จำเลยที่ ๑ และที่ ๕ ไม่อุทธรณ์และฎีกาขึ้นมาให้วินิจฉัยก็ตาม ศาลฎีกาก็มีอำนาจพิพากษาให้มีผลถึงจำเลยที่ ๑ และที่ ๕ ด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ และ ๒๒๕

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องมีข้อสำคัญเหล่านี้เป็นอย่างน้อย

๑. ชื่อศาลและวันเดือนปี
๒. คดีระหว่างใคร โจทก์ ใครจำเลย
๓. เรื่อง
๔. ข้อหาและคำให้การ

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๕. ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ
๖. เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
๗. บทมาตราที่ยกขึ้นปรับ
๘. คำชี้ขาดให้ยกฟ้องหรือลงโทษ
๙. คำวินิจฉัยของศาลในเรื่องของกลางหรือในเรื่องฟ้องทางแพ่ง

คำพิพากษาในคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษ

ไม่จำเป็นต้องมีอนุมาตรา (๔) (๕) และ (๖)”

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- ❁ รูปแบบฟอร์มของคำพิพากษาศาล ในทางปฏิบัติจะมี หมายเลขคดีดำ คดีแดง ชื่อศาลที่ตัดสิน และวันเดือนปีที่ตัดสิน ความอาญา หรือความอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา คดีระหว่างใครเป็นโจทก์ ใครเป็นจำเลย ข้อหาที่โจทก์ฟ้องเป็นเรื่องอะไร โจทก์ฟ้องและจำเลยให้การอย่างไร ซึ่งในแบบฟอร์มจะมีปรากฏชัดเจนอยู่แล้ว
- ❁ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๑) ถึง (๔) จึงไม่ค่อยเกิดขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นมักเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับ มาตรา ๑๘๖ (๕) ถึง (๘)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๑. คำพิพากษาต้องมีข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย รวมทั้งคำชี้ขาดให้ยกฟ้องหรือลงโทษตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) (๖) (๘) ประกอบกัน ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง คำพิพากษานั้นไม่ชอบ

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๖๗๗/๒๕๕๕ ในการพิพากษาคดีอาญาหาได้มีบทบัญญัติของกฎหมายให้ศาลจำต้องถือตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาในคดีอื่น ดังเช่นที่บัญญัติไว้สำหรับคดีแพ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๖ ไม่ แม้โจทก์ทั้งสามกับบริษัท ส. ซึ่งมีจำเลยเป็นกรรมการผู้จัดการ จะเป็นคู่ความเดียวกันและพยานหลักฐานของจำเลยจะเป็นชุดเดียวกันกับจำเลยแยกอ้างและนำสืบในคดีอาญาก่อนมาแล้วก็ตาม เพราะในคดีอาญาศาลจะต้องใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งนำพยานหลักฐานทั้งปวง จะไม่พิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ฉะนั้น ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ วินิจฉัยคดีนี้โดยฟังข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีอาญาก่อนซึ่งถึงที่สุด โดยมีได้วินิจฉัยตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนคดีนี้ จึงเป็นการไม่ชอบ เป็นการขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) และมาตรา ๒๒๗ วรรคหนึ่ง

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๘๔๕/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นตั้งรับอุทธรณ์ของโจทก์และจำเลยส่งให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิจารณาพิพากษาโดยชอบแล้ว การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ไม่วินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลย คงวินิจฉัยเฉพาะอุทธรณ์ของโจทก์ถือว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๖ มิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. ว่าด้วยการพิจารณาและพิพากษา คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ จึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง, ๑๘๖ (๖) (๘) เห็นควรให้ยื่นสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ปฏิบัติให้ถูกต้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบมาตรา ๒๒๕ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๒๑๔๔/๒๕๓๒ โจทก์อุทธรณ์ว่า ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยต่ำกว่าอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนด เป็นปัญหาที่ศาลอุทธรณ์จะต้องวินิจฉัยให้ การที่ศาลอุทธรณ์ไม่วินิจฉัย โดยไม่ปรากฏเหตุผลจึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวโดย ไม่ต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยใหม่

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๒. คำพิพากษาต้องมีบทมาตราที่เป็นบทความผิดและบทกำหนดโทษยกขึ้นปรับแก้คดีด้วย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๗)

• ฎีกาที่ ๖๓๘๗/๒๕๔๐ ศาลอุทธรณ์พิพากษาขึ้นตามศาลชั้นต้น โดยศาลชั้นต้นได้พิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๗๑ เป็นกรณีศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ได้ระบุอย่างบทมาตราที่เป็นบทความผิดและบทกำหนดโทษยกขึ้นปรับแก้คดี ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๗) ประกอบมาตรา ๒๑๔ บัญญัติไว้ถูกต้องแล้ว คำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จึงชอบด้วยกฎหมาย ส่วนการที่ศาลล่างทั้งสองไม่ได้ระบุว่ากระทำความผิดของจำเลยทั้งสองเป็นความผิดตามวรรคใดนั้น เป็นเพียงการไม่สมบูรณ์ชัดเจนเท่านั้น ไม่ทำให้เป็นคำพิพากษาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

📖 การลดมาตราส่วนโทษตาม ป.อ. มาตรา ๗๖ มิใช่เป็นบทมาตราซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดหรือบทกำหนดโทษ

📖 แม้ศาลชั้นต้นมิได้ปรับบทที่ลดมาตราส่วนโทษให้จำเลยที่ ๒ ว่าเป็นมาตรา ๗๖ ก็ไม่เป็นเหตุให้คำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๓)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

❖ ฎีกาที่ ๓๕๘๔/๒๕๕๗ ป.อ. มาตรา ๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจในกรณีที่มีความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษจำคุกและปรับ ถ้าศาลเห็นสมควรก็อาจใช้ดุลพินิจลงโทษจำคุกจำเลยเพียงสถานเดียว โดยไม่ลงโทษปรับด้วยก็ได้ มิใช่เป็นบทบัญญัติที่กฎหมายบัญญัติเป็นบทความผิดและบทกำหนดโทษ ที่ศาลจะต้องระบุดำเนินการตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๓) แม้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ลงโทษจำคุกจำเลยเพียงสถานเดียวโดยไม่ได้อ้าง ป.อ. มาตรา ๒๐ ด้วย ก็ไม่เป็นเหตุให้คำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๓)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๑) แม้โจทก์มีคำขอท้ายฟ้องให้ศาลลงโทษจำเลยตามกฎหมายและมาตราใด โดยไม่จำเป็นต้องระบุวรรคก็ตาม

 แต่คำพิพากษาของศาลต้องระบุให้ชัดเจนว่าจำเลยกระทำผิดตามกฎหมายและมาตราใด รวมทั้งวรรคตอนใดด้วย (ฎีกาที่ ๖๒๕๐/๒๕๓๗)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๓๔๗๓/๒๕๓๒ ศาลชั้นต้นปรับบทลงโทษโดยเพียงแต่ระบุมาตรา มิได้ระบุวรรคให้ชัดเจนนั้น แม้จำเลยจะมีได้อุทธรณ์ฎีกา แต่เมื่อคดีขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแล้วศาลฎีกาแก้ไขให้ถูกต้องและชัดเจนได้

• ฎีกาที่ ๒๐๗๗/๒๕๓๐ ศาลล่างทั้งสองพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๖ โดยไม่ระบุวรรคใดนั้น ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขระบุว่าเป็นความผิด มาตรา ๒๗๖ วรรคสอง

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๒) ศาลจะพิพากษาว่าจำเลยผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ โดยไม่ปรับบทมาตรา ๓๖๒, ๓๖๓ หรือ ๓๖๔ มาด้วยไม่ได้

• ฎีกาที่ ๑๕๕/๒๕๓๒ จำเลยกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ (๒) (๓) ประกอบด้วยมาตรา ๓๖๒ การที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ โดยมีได้ปรับบทมาตรา ๓๖๒ ด้วยนั้นย่อมไม่ถูกต้อง เพราะมาตรา ๓๖๕ มิได้บัญญัติความผิดไว้ชัดเจนในตัว

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๑) หากศาลล่างสั่งริบของกลาง โดยไม่ชอบ แต่ไม่มีการอุทธรณ์/ฎีกาในประเด็นนี้ขึ้นมาสู่ศาลสูง เมื่อศาลสูงเห็นว่าไม่ควรริบของกลาง ย่อมมีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ โดยให้คืนของกลางแก่เจ้าของ แม้โจทก์จะมีได้มีคำขอให้คืนของกลางก็ตาม

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๓๑๕/๒๕๖๒ แม้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของจำเลยถูกศาลชั้นต้นพิพากษาให้ริบในคดีอาญาคดีอื่นที่ อ. ถูกฟ้องเป็นจำเลยไปแล้วก็ตาม แต่คดีดังกล่าว อ. ถูกฟ้องว่าเป็นตัวการร่วมกระทำความผิดกับจำเลย และศาลชั้นต้นเคยสั่งให้รวมการพิจารณาคดีนี้มาก่อน จึงเป็นคดีที่มีความเกี่ยวพันกัน เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า จำเลยร่วมกระทำความผิดกับ อ. จึงถือไม่ได้ว่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด จึงไม่อาจริบได้ ต้องคืนแก่เจ้าของตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๕ ประกอบมาตรา ๑๘๖ (๕) และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ และ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔/๒๕๖๖ โจทก์บรรยายฟ้องว่า เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมด้วยยึดทรัพย์ตามบัญชีทรัพย์ถูกประทุษร้ายของผู้เสียหายที่ถูกลักไปเป็นของกลาง แม้โจทก์มิได้มีคำขอเกี่ยวกับของกลางมาด้วย ศาลมีอำนาจสั่งคืนของกลางแก่เจ้าของได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๗) ประกอบมาตรา ๔๗

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- ฎีกาที่ ๒๒๑๒๑/๒๕๕๕ คดีนี้โจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องว่า มีการยึดสร้อยคอทองคำหนัก ๒ บาท เป็นของกลาง แม้จะปรากฏตามบัญชีของกลางคดีอาญาว่าเจ้าพนักงานตำรวจยึดสร้อยคอทองคำหนัก ๒ บาท มาด้วยก็ตาม เมื่อศาลมิได้สั่งริบ ศาลฎีกามีอำนาจสั่งคืนของกลางแก่เจ้าของได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๕ และมาตรา ๑๘๖ (๕)

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- ฎีกาที่ ๗๒๔๖/๒๕๕๔ โจทก์มีคำขอให้ริบรถจักรยานยนต์ของกลาง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยยกคำขอของโจทก์ โจทก์มิได้อุทธรณ์ ปัญหาเรื่องการริบของกลางย่อมยุติต้องคืนของกลางแก่เจ้าของตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ แต่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาให้ริบของกลางจึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกามีคำสั่งแก้ไขให้ถูกต้องโดยให้คืนรถจักรยานยนต์ของกลางแก่เจ้าของ

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๕. คำพิพากษาต้องมีคำวินิจฉัยในเรื่องฟ้องทางแพ่งหรือคำขอส่วนแพ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕)

★ แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์/ฎีกาในเรื่องดังกล่าว ศาลสูงมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๒๘๘/๒๕๕๘ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔, ๓๓๖ ทวิ และมีคำขอให้จำเลยคืนโครงหลังคาเหล็กของโรงงานและอุปกรณ์ส่วนควบของอาคาร โรงงานหรือใช้ราคาแก่ผู้เสียหาย จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดและราคาทรัพย์สินใช้แทนยอมรับฟังเป็นยุติตามฟ้อง แต่ศาลชั้นต้นมิได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องคำขอส่วนแพ่ง คำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงเป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๕) แม้โจทก์ไม่ได้อุทธรณ์ แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ จึงมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๑๔๓๘/๒๕๕๑ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๘) ประกอบมาตรา ๔๔ บัญญัติให้คำพิพากษาคดีอาญาต้องมีคำวินิจฉัยของศาลในเรื่องของกลางหรือในเรื่องฟ้องทางแพ่ง อันเป็นบทบังคับให้ศาลต้องมีคำวินิจฉัยในส่วนดังกล่าว การที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกคำขอของ โจทก์ที่ขอให้จำเลยใช้เงิน ๑,๐๓๘,๐๐๐ บาท แก่ผู้เสียหายทั้งหมด โดยไม่ได้ให้เหตุผล จึงเป็นการไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้โจทก์จะมีได้อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจยื่นวินิจฉัยได้ เมื่อจำเลยเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด จำเลยก็ต้องร่วมกันกับผู้อื่นที่เป็นตัวการคืนหรือใช้เงินแก่ผู้เสียหายด้วย

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๕. คำพิพากษาคดีเกี่ยวกับความผิดลหุโทษไม่ต้องมี

 ข้อหาและคำให้การ (มาตรา ๑๘๖ (๔))

 ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ (มาตรา ๑๘๖ (๕))

และ

 เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย (มาตรา ๑๘๖ (๖))

ข้อสำคัญของคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

หมายเหตุ กรณีศาลสูงวินิจฉัยในประเด็นสำคัญใดก่อนแล้ว หากจะวินิจฉัยในประเด็นอื่นซึ่งไม่มีผลเปลี่ยนแปลงผลแห่งคดี ศาลสูงก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยทุกประเด็น

- **ฎีกาที่ ๒๖๘/๒๕๖๔** ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยประเด็นใดเป็นดุลพินิจของศาลอุทธรณ์ที่จะพิจารณาว่าอุทธรณ์ของจำเลยเป็นประเด็นที่สำคัญที่ต้องวินิจฉัยก่อนและรับฟังได้หรือไม่เพียงใด ไม่จำเป็นที่ศาลอุทธรณ์จะต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยทุกประเด็น เมื่อศาลอุทธรณ์วินิจฉัยประเด็นที่สำคัญแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบรับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น และอุทธรณ์ของจำเลยในประเด็นอื่นซึ่งไม่มีผลเปลี่ยนแปลงการรับฟังข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยในประเด็นนั้นอีก

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ไขคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด”

๑. **โดยหลัก** เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังแล้ว จะมีการแก้ไขคำพิพากษานั้นไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นการแก้ไขคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเท่านั้น เนื่องจากเมื่อศาลอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังแล้ว คำพิพากษานั้นจะผูกพันคู่ความจนถึงวันที่คำพิพากษานั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสีย ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๑๒๓๕๐/๒๕๕๘ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกาและการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง นับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสีย ถ้าหากมี” เมื่อโจทก์เป็นจำเลยในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้อง และศาลชั้นต้นในคดีอาญาดังกล่าวพิพากษาลงโทษโจทก์และคดีถึงที่สุดแล้ว แสดงว่าไม่มีการอุทธรณ์ฎีกาหรือขอให้พิจารณาคดีใหม่ คำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีอาญาย่อมมีผลบังคับ ...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

... แก้โจทก์ ซึ่งเป็นคู่ความตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ โจทก์ห้ามมีสิทธิกล่าวอ้างข้อเท็จจริงอย่างอื่นให้แตกต่างไปจากผลแห่งคำวินิจฉัยดังกล่าวไม่ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้เสียหายในคดีอาญาดังกล่าวจึงขอให้บังคับแก้โจทก์ได้ การกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นการบังคับคดีในคดีอาญาดังกล่าว ไม่เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๒๕๗/๒๕๔๐ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานบุกรุกตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ (๓) อันเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน จำเลยอุทธรณ์ หากทราบใดที่ยังไม่มีคำพิพากษาศาลสูงเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาศาลชั้นต้น ก็ต้องถือว่าจำเลยมีความผิดตาม มาตรา ๓๖๕ (๓) อันเป็นคดีความผิดอาญาแผ่นดิน มิใช่เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว โจทก์หา มีสิทธิขอลอนฟ้องจำเลยในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ไม่ ที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งไม่ อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องจำเลยนั้นชอบแล้ว แต่ต่อมายุ่งหลังศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็น ว่า จำเลยมีความผิดฐานบุกรุกตาม ป.อ.มาตรา ๓๖๒ อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวและยังไม่มี คำพิพากษาศาลสูงเปลี่ยนแปลงแก้ไข ก็ต้องถือว่าคดีนี้เป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อคดียังไม่ถึงที่สุดและตามคำร้องขอลอนฟ้องอ้างว่า โจทก์และจำเลยตกลงกันได้ โจทก์จึงไม่ประสงค์ จะดำเนินคดีกับจำเลยต่อไป จำเลยไม่ค้ำนและท้ายคำร้องดังกล่าวได้ลงลายมือชื่อจำเลยไว้ ด้วย คั้งนี้ ตามคำร้องขอลอนฟ้องของโจทก์ข้างต้นเป็นการขอมความกัน โดยถูกต้องตาม กฎหมายแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องจำเลยย่อมระงับไปตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๓๕ (๒)

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๒. การแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดในคำพิพากษา ย่อมทำได้ แม้จะเลยกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์/ฎีกาแล้วก็ตาม

ฎีกาที่ ๔๗๑๘/๒๕๓๓ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ บัญญัติว่า ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด ซึ่งมีความหมายว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้วยอมแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดได้เสมอ ทั้งนี้ โดยไม่จำกัดว่าจำเลยจะยื่นอุทธรณ์แล้วและหลงต่อสู้หรือไม่

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- ❖ คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๒๘๖/๒๕๔๑ ผู้ยื่นฎีกาในคดีนี้คือจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ โดยที่จำเลยที่ ๒ มิได้ฎีกา ดังนั้น คำพิพากษาศาลฎีกาที่กล่าวถึงจำเลยที่ ๒ จึงเป็นเพราะการพิมพ์ผิดพลาด หาใช่ผิดพลาดในเนื้อหาสาระไม่ ซึ่งการแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเช่นนี้ ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ จึงมีคำสั่งให้แก้ไขคำพิพากษาศาลฎีกาคดีนี้ทุกแห่งที่กล่าวระบุว่า “จำเลยที่ ๒” เป็น “จำเลยที่ ๓” นอกจากนี้แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับเดิม

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๑) นอกจากศาลที่เขียนคำพิพากษาเองจะสามารถแก้ไขคำพิพากษาของตนได้เองแล้ว ศาลสูงก็มีอำนาจที่จะแก้ไขคำพิพากษาที่ศาลล่างเขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดได้

- ❖ ฎีกาที่ ๒๕๒๕/๒๕๓๔ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓ แต่ศาลล่างพิพากษาว่าจำเลยที่ ๒ มีความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๕๕ เป็นเรื่องพิมพ์ผิดพลาด ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นให้ตรงตามบทกฎหมายที่ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ และไม่ถือเป็นผลร้ายแก่จำเลยที่ ๒

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๒) คำพิพากษาที่มีการพิมพ์รวมโทษหรือลดโทษจำคุกหรือโทษปรับของจำเลยผิดพลาด ย่อมแก้ไขให้ถูกต้องตามความจริงได้ ไม่ถือว่าเป็นผลร้ายแก่จำเลย

- ฎีกาที่ ๑๕๓๔๔/๒๕๕๕ คำพิพากษาของศาลชั้นต้นลงโทษจำเลยที่ ๑ แต่ละกระทงรวมแล้วต้องเป็นโทษจำคุก ๓๕ ปี ๕ เดือน แต่พิมพ์โทษรวมจำคุกจำเลยที่ ๑ ผิดพลาดเป็น ๓๐ ปี ๕ เดือน ศาลฎีกาเห็นควรแก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๓) ศาลวินิจฉัยให้เข้าใจแล้วว่าเห็นควรให้รอกการลงโทษจำเลย แต่กลับมิได้บรรยายระบุไว้ในคำพิพากษาให้ครบถ้วน ย่อมแก้ไขให้ถูกต้องได้

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

* ฎีกาที่ ๑๐๐๓๕/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) วรรคแรก ลงโทษจำคุก ๔ ปี ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุก ๒ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ปรับจำเลยอีกสถานหนึ่ง ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงปรับ ๒,๐๐๐ บาท คำนวณความประพฤติไว้ ๑ ปี โดยให้จำเลยรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ ๔ ครั้ง ทำกิจกรรมบริการสังคม ๒๔ ชั่วโมง ไม่ชำระค่าปรับจัดการตาม ป.อ. มาตรา ๒๕, ๓๐ นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น แม้ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มีได้กล่าวในคำพิพากษาให้รอกการลงโทษจำเลยก็ตาม แต่กรณีเป็นที่เห็น ได้ชัดว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ใช้ดุลพินิจให้ความปรานีรอกการลงโทษแก่จำเลย เป็นแต่มีได้กล่าวบรรยายในคำพิพากษาให้ครบถ้วน อันนับว่าเป็นการพิพากษาโดยผิดหลง ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจให้แก้ไขให้ถูกต้องตามรูปคดีตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

หมายเหตุ ก่อนมีคำพิพากษา จำเลยได้รับประโยชน์จาก พ.ร.บ.ล้างมลทินฯ ที่มีผลใช้บังคับแล้ว โดยถือว่าจำเลยไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่ศาลชั้นต้นกลับไม่ได้พิจารณา และเพิ่มโทษจำเลย กรณีจึงเป็นการผิดหลงเล็กน้อย แม้จะไม่สามารถแก้ไขคำพิพากษาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ เนื่องจาก บทบัญญัติดังกล่าวให้แก้ไขเฉพาะที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเท่านั้น กรณีเช่นนี้ต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ มาแก้ไขข้อผิดหลงนั้น

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๑๑๔/๒๕๕๖ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑ ซึ่ง พ.ร.บ. ล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับแล้ว เมื่อความผิดที่โจทก์อาศัยเป็นเหตุขอให้เพิ่มโทษ จำเลยได้ต้องโทษและพ้นโทษแล้วก่อนวันที่ พ.ร.บ. ดังกล่าวใช้บังคับอันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด จำเลยย่อมได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. นั้น ที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเพิ่มโทษจำเลยจึงเป็นการพิพากษาโดยมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย ซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ บัญญัติให้แก้ไขคำพิพากษาซึ่งอ่านแล้วได้เฉพาะถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเท่านั้น มิได้บัญญัติรวมถึงการแก้ไขกรณีมีข้อผิดพลาดเล็กน้อยไว้เหมือนดังเช่น ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ แม้อคดีจะถึงที่สุดไปแล้ว แต่เมื่อจำเลยยื่นคำร้องว่าจำเลยได้รับประโยชน์จากพ.ร.บ.ล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ ขอให้งดเพิ่มโทษจำเลย เท่ากับจำเลยร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิ่มเติมแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นให้ถูกต้องและคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาแล้ว ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๓ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ เพราะมิใช่เป็นการกลับหรือแก้คำวินิจฉัยในคำพิพากษาเดิม

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

แต่ถ้าคดีถึงที่สุดแล้ว ต่อมา พ.ร.บ.ล้างมลทินฯ ออกมาใช้บังคับในภายหลัง จำเลยจะมาร้องขอให้แก้ไขเกี่ยวกับการเพิ่มโทษที่ถึงที่สุดไปแล้วไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๔๐๘๗/๒๕๕๓ (ปชญ) ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ ว่าจำเลยที่ ๑ มีความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๑๕ วรรคสาม (๒), ๖๖ วรรคสอง จำคุก ๗ ปี และปรับ ๔๐๐,๐๐๐ บาท เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งเป็นจำคุก ๑๐ ปี ๖ เดือน และปรับ ๖๐๐,๐๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุก ๕ ปี ๓ เดือน และปรับ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ จำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องว่าจำเลยที่ ๑ ได้รับประโยชน์ตาม พ.ร.บ.ล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงไม่อาจเพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ ได้...นั้น...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...เห็นว่า คดีนี้ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษและเพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ จนคดีถึงที่สุดแล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขการเพิ่มโทษในคดีหลังได้ และเมื่อศาลอ่านคำพิพากษาจนคดีถึงที่สุดแล้ว ศาลนั้นจะแก้ไขคำพิพากษาเกี่ยวกับการเพิ่มโทษหาได้ไม่ เพราะไม่ใช่การแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดซึ่งขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ และกรณีดังกล่าวไม่ต้องด้วยบทบัญญัติแห่ง ป.อ. มาตรา ๓ (๑) ที่จะทำให้ศาลมีอำนาจยกคดีขึ้นพิจารณาและพิพากษาใหม่ได้

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๔) ศาลสั่งโจทก์แยกฟ้องจำเลยที่ฎีกาเป็นคดีใหม่ แต่เมื่อโจทก์ยื่นฟ้องเข้ามาใหม่ ศาลกลับสั่งจำหน่ายคดีให้ไปฟ้องยังศาลที่มีเขตอำนาจ ไม่ถือว่าเป็นการแก้ไขคำสั่ง

- ฎีกาที่ ๖๓๐/๒๕๑๔ ศาลชั้นต้นสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยนี้ซึ่งให้การปฏิเสธ โดยให้โจทก์แยกฟ้องเป็นคดีใหม่ ถือไม่ได้ว่าคดีของจำเลยยังค้างพิจารณาอยู่ ต่อมาเมื่อโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีใหม่ ปรากฏว่าศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา เพราะจำเลยอยู่ในอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนซึ่งเปิดดำเนินการในจังหวัดนั้นแล้ว ศาลชั้นต้นจึงสั่งจำหน่ายคดี ให้โจทก์ไปฟ้องจำเลยต่อศาลที่มีอำนาจ คำสั่งเช่นนี้หาเป็นการแก้ไขคำสั่งเดิมซึ่งอ่านแล้วไม่

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๕) หากการนับโทษต่อในคดีเกิดความผิดพลาด มีผลทำให้ หมายจำคุกคดีถึงที่สุดผิดพลาดไม่ถูกต้องไปด้วย ศาลย่อมแก้ไขให้ถูกต้องได้ เพราะเป็นเรื่องของการบังคับคดี

- ฎีกาที่ ๒๓๕๕/๒๕๓๕ ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดแก่จำเลยแล้ว หากปรากฏว่าการนับโทษขัดต่อกฎหมาย ศาลชั้นต้นย่อมมีคำสั่งแก้ไขได้ เพราะไม่เป็นการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำพิพากษา แต่เป็นเรื่องการบังคับคดีซึ่งศาลชั้นต้นต้องออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้ถูกต้องตามกฎหมาย

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๒.๖) หากศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาโดยผิดระเบียบหรือผิดหลง ย่อมเพิกถอนได้ หากใช้การแก้ไขคำพิพากษาไม่ แม้ว่าคำพิพากษานั้นจะเป็นคำพิพากษาศาลฎีกาก็ตาม

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

❖ คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๑๗๕/๒๕๔๐ (ปชญ) โจทก์ทั้งสองทราบ คำวินิจฉัยของ คชก.จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ จึงมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของ คชก.จังหวัด นนทบุรี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ซึ่ง วันสุดท้ายที่จะฟ้องได้คือวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ แต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ ตรงกับวันเสาร์และวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ตรงกับวันอาทิตย์ จึงต้องนับวันที่เริ่มทำงานใหม่เข้าในระยะเวลา ๓๐ วันด้วย โจทก์ทั้งสองจึงมีสิทธิฟ้องในวันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นวันเริ่มทำงานใหม่ได้...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...การที่ศาลฎีกาพิจารณาคดีดังกล่าวแล้วฟังว่า โจทก์ฟ้องในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๕ เกิน ๓๐ วัน จึงไม่มีอำนาจฟ้อง โดยมีได้ วินิจฉัยประเด็นแห่งคดีอื่นที่คู่ความมีสิทธิได้รับการวินิจฉัย อันเป็นการตัดสิทธิของคู่ความนั้น จึงเป็นกระบวนการพิจารณาที่ถือได้ว่าเป็น การผิดระเบียบโดยผิดหลงไป อาศัยอำนาจตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ ศาลฎีกาจึงให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบในชั้นฎีกาเสีย ทั้งหมด รวมทั้งการอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาด้วย ให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนและคำพิพากษาศาลฎีกาคืนไปศาลฎีกา เพื่อดำเนินการ พิจารณาพิพากษาใหม่ต่อไป

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๓. กรณีที่มีใช้เป็นการแก้ไขถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด ย่อมไม่อาจแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งได้

(๓.๑) การขอให้นับโทษต่อ หรือเพิกถอนการนับโทษต่อ

• ฎีกาที่ ๑๗๗/๒๔๘๔ เมื่อศาลพิพากษาให้นับโทษจำคุก จำเลยตั้งแต่วันต้องคุมขังไปแล้ว โจทก์จะยื่นคำร้องขอให้แก้เป็นให้นับโทษต่อจากคดีอื่นนั้นย่อมเป็นการแก้ไขคำพิพากษา ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

• ฎีกาที่ ๑๒๑๕๖/๒๕๕๘ เมื่อศาลฎีกาได้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่ว่า ศาลชั้นต้นนับโทษจำคุกคดีนี้ต่อจากโทษจำคุกในคดีอาญาอีกคดีชอบหรือไม่ และถึงที่สุดแล้ว จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอให้เพิกถอนการนับโทษต่อและออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยใหม่โดยอ้าง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๐ และ ป.อ. มาตรา ๕๑ อีกไม่ได้ เพราะหากศาลฎีกาฟังตามที่จำเลยอ้างแล้ววินิจฉัยให้เพิกถอนการนับโทษต่อและออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยใหม่ ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาศาลฎีกา ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๒) การขอให้งดเพิ่มโทษ โดยอ้างว่าไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน

- ❖ ฎีกาที่ ๔๐๖๔/๒๕๕๔ ศาลชั้นต้นพิพากษาเพิ่มโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๕๓ (๑๑) หากจำเลยเห็นว่าไม่ถูกต้องก็ชอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ คำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ แต่จำเลยกลับยื่นคำร้องขอให้ศาลงดเพิ่มโทษ โดยอ้างว่าจำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน จึงไม่อาจเพิ่มโทษจำเลยได้ หากศาลฟังตามที่จำเลยอ้างแล้ววินิจฉัยไม่เพิ่มโทษจำเลย ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ที่ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๓) การขอให้ลดโทษปรับ

- ❖ ฎีกาที่ ๑๕๗๖/๒๕๕๕ โจทก์ฟ้องและจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาโดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ คดีจึงถึงที่สุด ต้องฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า จำเลยทั้งสองกระทำความผิดตามฟ้อง จำเลยทั้งสองจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษา จะมาได้เถียงในชั้นบังคับคดีว่า การกระทำของจำเลยทั้งสองไม่เป็นความผิดและศาลชั้นต้นลงโทษปรับหนักเกินไปหาได้ไม่ หากศาลฟังข้ออ้างของจำเลยทั้งสองดังกล่าว จะมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๔) การขอให้ลดมาตราส่วนโทษ

- ฎีกาที่ ๖๘๘๘/๒๕๕๕ แม้ปัญหาเรื่องการลดมาตราส่วนโทษตาม ป.อ. มาตรา ๗๕ เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยก็ตาม แต่เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๒ โดยไม่ลดมาตราส่วนโทษให้ เพราะฟ้องระบุว่าจำเลยที่ ๒ อายุ ๑๗ ปีเศษ หากจำเลยที่ ๒ เห็นว่าขณะกระทำความผิดจำเลยที่ ๒ อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี และศาลชั้นต้นไม่ลดมาตราส่วนโทษให้เป็นการไม่ชอบนั้น จำเลยที่ ๒ ชอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓...

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...แต่จำเลยที่ ๒ มิได้ใช้สิทธิดังกล่าวจนคดีถึงที่สุดไปนานแล้ว การที่จำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องอ้างว่าขณะกระทำความผิดจำเลยที่ ๒ มีอายุไม่ครบ ๑๘ ปี จึงอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ ขอให้โอนคดีไปพิจารณาที่ศาลเยาวชนดังกล่าว เมื่อศาลชั้นต้นยกคำร้อง จำเลยที่ ๒ ก็อุทธรณ์ขอให้ลดมาตราส่วนโทษให้กึ่งหนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๗๕ หากศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่จำเลยที่ ๒ อุทธรณ์แล้ววินิจฉัยลดมาตราส่วนโทษให้จำเลยที่ ๒ กึ่งหนึ่ง ย่อมมีผลเป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ซึ่งห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๕) การขอให้ปรับบทลงโทษและกำหนดโทษใหม่ โดยอ้างว่าจำเลย มิได้กระทำความผิด พยานหลักฐาน โจทก์เป็นเท็จและมีเหตุอันควรปรานี จำเลย

- ฎีกาที่ ๕๓๗๗/๒๕๔๖ ศาลชั้นต้นมิได้วินิจฉัยว่าคดีมีเหตุบรรเทาโทษ และเห็นสมควรลดโทษให้แก่จำเลยที่ ๒ ทั้งมิได้พิพากษาให้ลดโทษแก่ จำเลยที่ ๒ ข้อที่จำเลยที่ ๒ ฎีกาว่าควรจะมีข้อความว่ามีเหตุอันควร ปรานี มีเหตุบรรเทาโทษและลดโทษให้แก่จำเลยที่ ๒ เป็นการอ้าง ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลชั้นต้น ไม่ใช่การแก้ไขถ้อยคำ ที่พิมพ์ผิดพลาด แต่เป็นการแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งอ่าน แล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

- ฎีกาที่ ๔๘๒๓/๒๕๖๕ โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นมี คำพิพากษาให้ลงโทษตามคำให้การรับสารภาพ หากจำเลยที่ ๑ เห็นว่า ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ ไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไร จำเลยที่ ๑ ชอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๓ เมื่อจำเลยที่ ๑ มิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์จนคดีถึงที่สุด จำเลยที่ ๑ จะกลับมายื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นแก้ไขคำพิพากษาในส่วนที่ลงโทษ จำเลยที่ ๑ ให้เป็นการขัดแย้งกับคำรับสารภาพของจำเลยที่ ๑ และมีผล เป็นการแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว เป็นการขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๐ ได้ไม่ ทั้งมิใช่เป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อย แต่ เป็นการกลับคำวินิจฉัยในคำพิพากษาเดิม กรณีไม่มีเหตุที่จะแก้ไขคำ พิพากษาศาลชั้นต้นให้แก่จำเลยที่ ๑

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

(๓.๖) การขอให้รับหรือไม่รับของกลาง

ฎีกาที่ ๕๔๑๑/๒๕๕๘ เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาให้รับอาวุธปืนของกลางแล้ว หากจำเลยที่ ๑ เห็นว่าศาลอุทธรณ์รับอาวุธปืนของกลาง โดยมีขอบด้วย กฎหมาย จำเลยที่ ๑ ชอบที่จะใช้สิทธิฎีกาคำพิพากษาไปยังศาลฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๖ แต่จำเลยที่ ๑ มิได้ใช้สิทธิดังกล่าวจนคดีถึงที่สุดไปแล้ว จึงมายื่น คำร้องขอให้ศาลคืนอาวุธปืนของกลาง โดยอ้างข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ดังที่ปรากฏในคำร้องของจำเลยที่ ๑ ดังนี้ หากศาลฟังตามที่จำเลยที่ ๑ อ้างใน คำร้องดังกล่าวแล้ววินิจฉัยให้คืนอาวุธปืนของกลางแก่จำเลยที่ ๑ ย่อมมีผลเป็น การแก้ไขคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ ที่ห้ามมิให้ แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ ผิดพลาด

การแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๔. กรณีมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษแล้ว ให้ศาลมีอำนาจ เปลี่ยนแปลงแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ เช่นนี้ไม่อยู่ในบังคับ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

เช่น ตาม ป.อ. มาตรา ๓๔ วรรคท้าย หรือมาตรา ๕๖ วรรค ท้าย ซึ่งถ้าศาลเห็นว่าพฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งการใช้วิธีการ สำหรับเด็ก หรือเงื่อนไขแห่งการคุมประพฤติเปลี่ยนแปลงไป กฎหมายให้ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาได้ ซึ่ง กฎหมายบัญญัติให้อำนาจเป็นพิเศษ จึงไม่อยู่ภายในบังคับของ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐

